

دانشگاه مجازی المصطفیٰ صلى الله عليه وآله

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

عنوان نشست	حکلیل استقادی و رویارویی مدرسه ملا رجبعلی تبریزی با مدرسه ملا صدرا
موضوع نشست	فلسفی
سخنران	دکتر مهدی عسکری (پژوهشگر حوزه فلسفه)
دبیر علمی	دکتر حمید علی آبادی
زبان ارائه	فارسی
زمان برگزاری	۱۰ شهریور ۱۴۰۰
مکان برگزاری	استودیو دانشگاه مجازی
تعداد شرکت کنندگان	۵۰ نفر آنلاین
لینک دسترسی به محتوای نشست	https://live.mou.ir/ptdb88w2obyl/

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

تحلیل انتقادی و رویارویی مدرسه ملا رجبعلی تبریزی با مدرسه ملاصدرا

این نشست علمی در تاریخ ۱۰ شهریور ۱۴۰۰ به همت معاونت پژوهشی و تولید برگزار گردید

در زیر گزارشی از اهم موضوعات مطرح شده در این نشست ارائه می شود:

احوال، آثار و افکار ملا رجبعلی تبریزی

در مورد ملا رجبعلی اطلاعات زیادی در دسترس نیست. همین قدر می دانیم که وی در فلسفه بیشتر به تفکر مشا عنایت داشته است به طوری که در مورد او نوشته اند «کان الشفاء و الاشارات فی یده کالشمع فی ید أهدنا یدیرهما کما نذیر بیدنا». شاملو در تمجید از مقام علمی او در علوم عقلیه می نویسد: «از جمله فلاسفه، برهان آفرین، افصح المتکلمین، اکمل المتبحرین، رئیس المدققین، دستورالمحققین، کاشف اسرار نص جلی، مولانا حکیم رجبعلی، که اگر در عالم رؤیا ارسطو طریق گفتارش را مشاهده می نمودی، بی شک و شبهه معلم ثانی را از تعلیم اول دست اعتراض کوتاه بودی» تبریزی آثاری در فلسفه از خود به جای گذاشته است که در ادامه به معرفی آنها خواهیم پرداخت.

۱- الأصل الأصيل یا الأصول الأصفیة: از این کتاب دو تصحیح موجود است. یکی تصحیح ناقص مرحوم سید جلال الدین آشتیانی در جلد اول منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران که همراه با تعلیقات انتقادی استاد منتشر شده؛ و دیگری تصحیح کامل کتاب توسط آقایان عزیز جوانپور هروی و حسن اکبری بیرق منتشر شده که تصحیحی ناستوار است. جلال الدین همایی این رساله را رساله مبدأ و معاد دانسته اند.

۲- رساله اثبات واجب: رساله اثبات واجب تا به حال دو بار تصحیح شده است: (الف) تصحیح مرحوم عبدالله نورانی که در کتاب حکمت الهی در متون فارسی به عنوان رساله دوم چاپ شده است؛ (ب) تصحیح مرحوم آشتیانی که در جلد اول منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران چاپ شده که همچون الأصل الأصيل با تعلیقات انتقادی استاد همراه است.

۳- دیوان شعر. از این دیوان نسخه ای خطی به شماره ثبت ۱۲۸۳۳ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.

۴- معرب رساله الحکمة. اصل این رساله به فارسی است که قاضی سعید قمی آن را به عربی ترجمه کرده است. عنوان عربی رساله البرهان القاطع و نور الساطع است که در کتاب الأربعینات قاضی سعید قمی به

تصحیح استاد نجفقلی حبیبی به چاپ رسیده است.

۵- وجود الباری.

۶- تفسیر آیه الکرسی.

۷- المعارف الإلهیة: این کتاب را به محمدرفع پیرزاده شاگرد تبریزی نسبت داده‌اند. ولی پیرزاده در ابتدای کتاب تصریح کرده است که تبریزی در اثر ضعف و پیری نمی‌توانست بنویسد و مطالب را بر او املا می‌کرده است. بنابراین پیرزاده تنها کاتب سخنان تبریزی بوده است نه اینکه در این کتاب اندیشه‌های خود را بیان کند. آقابزرگ نیز به این نکته تصریح کرده است. همانطور که گذشت تبریزی در فلسفه به فلسفه مشا عنایت بیشتری داشته است، اما در آثار او می‌توان عناصر فکری دیگری را نیز یافت. این عناصر فکری عبارتند از: روایات ائمه معصومین (ع)، سخنان اهل عرفان و صوفیه، اندیشه‌ها نوافلاطونی، سخنان حکمای هند و اقوال برخی از فیلسوفان. در میان این عناصر فکری توجه به روایات و اندیشه‌های نوافلاطونی بیشتر خودنمایی می‌کنند. البته تأثیرپذیری تبریزی از اندیشه‌های نوافلاطونی به حدی است که بر تفسیر او از روایات نیز تأثیر گذاشته است. تبریزی در فلسفه خود به اشتراک لفظی وجود، اصالت ماهیت بنابر کتاب الأصل الأصيل و اصالت وجود بنابر کتاب معارف الإلهیة، الهیات سلبی، انکار وجود ذهنی، انکار حرکت جوهری، شی دانستن موضوع فلسفه، مجرد قوای نفس نباتی، انحصار موجود در ممکن برای اثبات واجب تعالی، رد کردن عینیت و زیادت صفات بر ذات واجب تعالی و اصل سنخیت به عنوان دلیل (نه مبنای) قاعده الواحد معتقد است. مجموعه این نظرهای فلسفی را می‌توان در اثر مهم او یعنی الأصل الأصيل دید.

در پایان نیز به سوالات مخاطبان پاسخ داده شد

به زبان
فارسی

نشست علمی

مدرسه فلسفی اصفهان؛

تحلیل انتقادی رویارویی مدرسه ملا رحمة جعلی تبریزی با مدرسه ملا صدرا

سخنران
دکتر مهدی عسگری

دبیر علمی
دکتر حمید علی آبادی

استاد همکار جامعه المصطفی

چهارشنبه ۱۰ شهریور ۱۴۰۰، ۲۰۲۱ Sep ۰۱

ساعت ۱۱:۳۰ به وقت تهران

محل
اجرای آنلاین

لینک شرکت در جلسه

live.mou.ir/research

معاونت پژوهشی و تولید

